

PROGRAM

NASJONALT DIABETESFORUM 2017

DIABETES - MANGE ANSIKTER

diabetesforbundet

PROGRAM ONSDAG 26. APRIL

Møteleder: Bjørnar Allgot

09.00–10.00 Registrering, The Qube

10.00–12.00 FAGSEMINAR

FS1 Fagseminar/emnekurs for leger i allmennpraksis og spesialist i indremedisin, pediatri og geriatri

Ansvarlige: Allmennlege Ole Strand og overlege Tor Claudi | Rom: Q3

- 10.00–10.30** Diagnostikk av diabetes. HbA1c, hvordan skal vi bruke den i hverdagen? Feilkilder og kritisk differanse v/Jens Petter Berg, professor
- 10.30–11.00** Diabetes i allmennpraksis. Hva kan vi lære av en praksisregistrering? v/Gunnar Mouland, allmennlege
- 11.00–11.30** Nye retningslinjer for svangerskapsdiabetes. Hvorfor ble det så vanskelig? v/Anne Karen Jenum, professor
- 11.30–12.00** Den vanlige og den vanskelige pasienten. Kasuistikker v/Ole Strand, Gunnar Mouland, Tor Claudi

FS2 Fagseminar for sykepleiere

Ansvarlige: Diabetessykepleierne Karin Pleym og Linda Holten Riste | Rom: Q4

- 10.00** Velkommen v/Linda Holten Riste og Karin Pleym
- 10.05–10.40** Sårbehandling ved egen sykepleieklinikk – et positivt tilskudd til det kommunale tilbudet v/Rita Bügelmeyer og Birthe Sæle Håland, sårsykepleiere
- 10.40–11.15** Diabetes og tannhelse v/Eline Juel Bjørkevik, tannpleier
- 11.15–12.00** Bruk av CGM i behandlingen av type 1 diabetes – utfordringer og muligheter v/Beate Sørgård, diabetessykepleier

FS3 Fagseminar for kliniske ernæringsfysiologer

Ansvarlig: Klinisk ernæringsfysiolog Mathilde Enger | Rom: Multi 3

- 10.00–11.00** Når emosjonell bagasje og tidligere erfaringer er barrierer for livsstilsendring v/Ingrid S. Følling, PhD-stipendiat
- 11.00–12.00** Ernæringsbehandling av kronisk nyresvikt som komplikasjon til diabetes v/Ragnhild Haaland, klinisk ernæringsfysiolog

FS4 Fagseminar for helsesekretærer og helsefagarbeidere

Ansvarlige: Spesialhjelpepleier Liv Krossøy | Rom: Q5

- 10.00–12.00** Diabetesomsorg i kommunehelsetjenesten – hva, hvem og hvordan? Diabetes og behandlingsrutiner, praktiske ferdigheter og pårørendes rolle i omsorgen v/Bente Elisabeth Bendixen, diabetessykepleier

FS5 Fagseminar for bioingeniører

Ansvarlig: Bioingeniør Karianne Fjeld Løvaas | Rom: Terminal 4

Tema: Nyrefunksjon – U-AKR og eGFR

Velkommen v/Karianne Fjeld Løvaas, bioingeniør/seksjonsleder

- 10.10–11.10** Nyresykdom ved diabetes – laboratorieprøver for kontroll av nyrefunksjon (U-AKR og eGFR) v/Kristin Moberg Aakre, overlege, PhD
- 11.10–11.35** Analysekvaliteten på U-AKR og S-kreatinin (eGFR) v/Gunn BB Kristensen, bioingeniør, PhD/leder
- 11.35–12.00** Analyse av U-albumin og U-albumin/kreatinin-ratio: En sammenlignende undersøkelse av kontrollmateriale v/Berit Riksheim, bioingeniør, cand.san./avdelingsingeniør

FS6 Fagseminar for psykologer og psykiatere

Ansvarlig: Psykolog Jon Haug | Rom: Terminal 5

- 10.00–12.00** Psykologiske utfordringer ved diabetes type 1 og type 2 – likheter og ulikheter ved de to tilstandene. Interaktivt seminar med to brukere: Erlend Gjevre og Kari Kristiansen Ledes av Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr. philos

FS7 Fagseminar for apotekansatte

Ansvarlig: Farmasøyt Janne Smedberg | Rom: Q6

10:00-10:50 Diabetesrisikotesting i apotek v/Aslaug Johanne Risøy, farmasøyt, PhD-kandidat

10:50-11:00 Pause

11:00-11:30 Diabetiske fotsår, forebygging og oppfølging v/Ove Thorsø, fotterapeut

11:30-12:00 Blodsuktermåling, verdt å vite v/Tilla L. Landbakk, diabetessykepleier

FS8 Fagseminar om føtter

Ansvarlig: Fotterapeut Edel Olstad | Rom: Multi 2

10.00-10.40 Biomekanisk tilbud til diabetesfoten v/Henriette Aanesen, fotterapeut

10.40-11.20 Ortopediingeniørens tilbud til diabetesfoten v/Karl Martin Abelsen, ortopediingeniør og Linn Bolstad Schwanborg, ortopediingeniør

11.20-12.00 Fotterapeutens rolle ved Diabetesfotteamet, Hudavdelingen på Førde Sentralsjukehus v/Øystein Vatne, overlege

12.00 Generalforsamling for Interessegruppen for Fotterapeuter med Diabeteskompetanse (IFID)

12.00-13.00 Lunsj og nettverksbygging

13.00-13.40 Åpning

13.00 Musikalsk innslag v/Medisinsk paradeorkester

13.15 Åpningsinnlegg + praktisk informasjon v/Knut Dahl-Jørgensen, prof. dr.med., og Nina Skille, forbundsleder

13.25 Åpningsinnlegg v/Helse- og omsorgsminister Bent Høie

13.40-15.00 Diabetes - mange ansikter

Møteleder: Kåre I. Birkeland, professor

To ansikter: Vilde Olsson (type 1) og Sven Grotdal (type 2)

Diabetes hos etniske minoriteter - spesielle hensyn i diagnostikk og behandling? v/Cecilie Wium, overlege PhD

Diabetes hos små barn - ikke bare type 1 diabetes v/Pål Njølstad, professor

Ungdom / unge voksne v/Torild Skriverhaug, overlege / dr.med.

Eldrebelgen - utfordringer for diabetesomsorgen v/Siri Rostoft

15.00-15.20 Pause

15.20-16.20 Komplikasjoner vi sjelden prater om

Møteleder: Trond G. Jenssen, professor

Diabetespasienten med nedsatt nyrefunksjon v/Trond G. Jenssen

Søvnforstyrrelse og søvnapné v/Ragnar Rabe, spesialist i allmenntilleggsmedisin

Autonom nevropati i hjerte og abdomen v/Eirik Søfteland, overlege

Bindevevskomplikasjoner v/Tore Julsrud Berg, Overlege, førsteamanuensis, dr. med.

16.20-16.50 Diabetes og spiseforstyrrelser

Møteleder: Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr. philos

Spiseforstyrrelser ved diabetes, beskrive - forstå - behandle v/Finn Skårderud, professor, psykiater og administrerende direktør ved Villa Sult

16.50-17.10 Pause - vi forflytter oss til parallellene

17.10-18.40 PARALLELLE SEMINARER

PS1

Praktiske behandlingsretningslinjer for diabetes type 2

Ansvarlig: Kåre I. Birkeland, professor, Tor Claudi, overlege | Rom: Q3

Medikamentell blodsukkersenkende behandling - hva sier nasjonale behandlingsretningslinjer? v/Kåre I. Birkeland, professor

Hvordan behandles T2D i Norge? v/Tor Claudi, overlege

To pasientkasuistikker v/Kåre Birkeland og Tor Claudi

PS2

Grunnkurs i diabetes type 1 og type 2

Ansvarlig: Kristian Furuseth, allmennlege | Rom: Multi 3

Utbredelse, komplikasjoner og behandling v/Kristian Furuseth, allmennlege

Mål: Gi deltakerne noe de kan bruke i behandlingen - uansett hvilket nivå de jobber på

PS3

Praktiske ferdigheter

Ansvarlig: Kristi Litlabø Bunes, diabetessykepleier | Rom: Multi 2

Fem poster der deltakerne får innføring i praktiske ferdigheter:

1. **Noklus diabetesjournal i sykehus** v/Anne Jorunn Herre, diabetessykepleier
2. **Injeksjonsteknikk** v/Ingvild Hernar, diabetessykepleier
3. **Insulinpumpebehandling** v/Liv Veronica Lea, diabetessykepleier
4. **Kontinuerlig glukosemåling – veiledning og bruk av data** v/Anne-Britt Sørstrøm, diabetessykepleier
5. a) **Den årlige fotundersøkelsen** v/Anita Skafjeld, diabetessykepleier
5. b) **Demonstrasjon av enkle filtavlastninger til forebygging og behandling av akutte sår på diabetesfoten** v/Ove Thorsø, fotterapeut

PS4

Diabetes og psykisk helse: Helsepsykologi

Ansvarlig: Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos | Rom: Q4

«Diamanten» – en modell for mestring av kronisk sykdom v/Elin Fjerstad, psykologspesialist

PS 5

Mat og insulin ved diabetes type 1

Ansvarlig: Kari Saxegaard og Severina Haugvik, kliniske ernæringsfysiologer | Rom: Q5

Mat og insulin ved diabetes type 1 – presentasjon av ny app og undervisningsmaterieell for opplæring i karbohydratvurdering

Foredrag/workshop

PS6

Fysisk aktivitet/trening og diabetes type 1

Ansvarlig: Hans Jacob Bangstad, professor dr.med., og Kirsti Bjerkan, klinisk ernæringsfysiolog og treningspedagog | Rom: Q6

Diabetes og ulike treningsformer v/Peter Adolfsson, barnelege

En idrettsmann. Hvor langt kan man komme med diabetes type 1? v/Robin Bryntesson, skiløper

---

19.00–19.45 Generalforsamling | Rom: Q5

20.30 Festmiddag, The Qube

TORS DAG 27. APRIL

Møteleder: Nina Skille

09.00–10.00 Forbedringsarbeid

Møteleder: Jon Haug, psykolog og Knut Dahl-Jørgensen, professor

Hvordan Sverige ble best på diabetesbehandling hos barn og unge v/Lena Hanberger, Universitetslektor

Hva får mennesker til å endre atferd – endringsfokustert rådgivning v/Ane Wilhelmsen Langeland, psykolog, PhD

Behandlingsretningslinjene v/Helsedirektoratet – implementering og erfaringer så langt v/Ingvild Felling Meyer, seniorrådgiver

10.00–11.00 Diabetesteamet – behandlernes ulike ansikter og roller

Møteleder: Jon Haug, psykolog

Paneldebatt med to brukere v/Erlend Gjevre og Kari Kristiansen, Tor Claudi, overlege, Ane Wilhelmsen Langeland, psykolog, Tilla L. Landbakk, diabetessykepleier, Anne-Marie Aas, klinisk ernæringsfysiolog og Ragnar Rabe, allmennlege

11.00–11.20 High & Low med Robin Bryntesson

Robin Bryntesson er en av Sveriges beste skiløpere – og en av svært få eliteløpere med diabetes

11.20–11.40 Pause

11.40–12.30 Diabetes akkurat nå

Møteleder: Knut Dahl-Jørgensen, professor

Nasjonalt diabetesplan v/Bjørnar Allgot, generalsekretær, og Ingvild Felling Meyer, seniorrådgiver

Kontinuerlig- og «flash»-måling av vevsglukose – et gjennombrudd for insulinbehandlingen? v/Peter Adolfsson, barnelege

12.30–13.30 Lunsj og nettverksbygging

13.30-15.00 Parallelle seminarer

PS 7

Kosthold og diabetes type 2

Ansvarlig: Anne-Marie Aas, klinisk ernæringsfysiolog | Rom: Terminal 1-2

Hva er nytt om kosten og vektreduksjon i de nye behandlingsretningslinjene?

v/Anne-Marie Aas, klinisk ernæringsfysiolog, og Jøran Hjelvesæth, professor

PS 8

Diabetes hos eldre: på sykehjem og i hjemmesykepleie

Ansvarlig: Tore Julsrud Berg, overlege, førsteamanuensis, dr. med. | Rom: Terminal 5

Diabetes hos eldre v/Tore Julsrud Berg, overlege, førsteamanuensis, dr. med.

Diabetes i hjemmesykepleien v/Johannes Haltbakk, førsteamanuensis, PhD

Diabetes i sykehjem v/Geir Hølleland, overlege

PS 9

Diabetes og psykisk helse: Fenomenet motivasjon

Ansvarlig: Jon Haug, spesialist i klinisk psykologi, dr.philos. | Rom: Terminal 3-4

Interaktiv workshop:

Teoretisk diskusjon om motivasjon - og Diabetesforbundets konkrete erfaringer med motivasjonsgrupper

PS 10

Diabetes og hjerte- og karsykdom

Ansvarlig: Lars Gullestad, professor | Rom: Q4

Nye retningslinjer for forebygging og behandling av hjertesykdom ved diabetes mellitus:

a) Nye retningslinjer for behandling av DM v/John Cooper, seksjonslege

b) Forebygging og risikovurdering hos pasienter med diabetes? v/Tor Ole Klemsdal, overlege

SGLT2-hemmere - et paradigmeskifte? v/Serena Tonstad, overlege

Revaskularisering av pasienter med diabetes mellitus og koronarsykdom. Kirurgi vs PCI.

Hva mener pasientene? v/Lars Gullestad, Kåre I. Birkeland og en pasient

PS 11

Tekniske hjelpemidler

Ansvarlig: Karin Pleym og Linda Holten Riste, diabetessykepleiere | Rom: Q5

CGM - erfaringer fra barneavdeling v/Anne Karin Måløy, diabetessykepleier

Kliniske erfaringer med bruk av insulinpumpe med CGM til voksne - suksessfaktorer v/overlege

Solveig Sæta og diabetessykepleier Kirsten Schultz

Appen Gravid+ v/Iren Borgen, jordmor

Appen Styrk v/Kristin Øygard, trenings- og organisasjonsrådgiver

PS 12

Diabetes hos minoriteter

Ansvarlig: Shaista Ayub, spesialrådgiver Diabetesforbundet

Møteleder: Victoria Telle Hjellset, postdoktor | Rom: Multi 3

Kobling av helseregistre - nytt om diabetesforekomst og behandling v/Hanne Løvdaal Gulseth, professor

Diabetesbehandling for etniske minoriteter. Muligheter og utfordringer v/Anh Thi Tran, MD PhD

Piktogrammer som kommunikasjon v/Walaa Abuelmagd, farmasøyt

PS 13

Treatment of diabetes type 1 - future prospects and challenges

Ansvarlig: Lars Krogvold, barnelege | Rom: Q6

Artificial pancreas v/Roman Hovorka, Director of Research

15.00-16.30 Nytt fra forskningen

Møteleder: Knut Dahl-Jørgensen, professor

What is new in the artificial pancreas research and its clinical practice adoption?

v/Roman Hovorka, Director of Research

Øker diabetes i Norge lenger? v/Hanne L. Gulseth, professor

Hvorfor nedsetter fedmeoperasjon diabetes risiko og forekomst? Og: Indikasjon for utredning av overvektige med diabetes i dag? v/Jøran Hjelvesæth, professor

Hva kan vi lære av de siste års store diabetesstudier? v/Kåre I. Birkeland, professor

16.30-16.40 Avslutning

v/Knut Dahl-Jørgensen, professor og leder av nasjonalt Diabetesforum

